

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening aan ondernemingen

Samenvatting

Naar aanleiding van de huidige economische en energiecrisis kondigde de Vlaamse Regering, op voorstel van Minister van Economie Jo Brouns, aan een pakket van leningen en waarborgen te creëren voor ondernemingen met een capaciteit van 1 miljard euro. Een belangrijke onderdeel daarvan is voorliggende verdere verruiming van de bestaande Overbruggingslening, zodat ook grote ondernemingen deze kunnen aanvragen, het optrekken van het maximale te ontlene bedrag naar 2 miljoen euro en het verlengen van de maximale looptijd van de lening tot vijf jaar.

Het Besluit van de Vlaamse Regering om deze wijzigingen mogelijk te maken wordt op heden voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd, na de goedkeuring ervan door de Europese Commissie dd. 5 december 2022.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De maatregel valt onder het beleidsveld Economie.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Besluit van de Vlaamse Regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening aan ondernemingen (B.S.28/02/2022);
- Besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening aan ondernemingen (B.S.11/08/2022);
- Besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2022 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening voor ondernemingen;

- De principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering dd. 10 november 2022 van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening aan ondernemingen.

2. INHOUD

2.1. Situatie

De Overbruggingslening, gebaseerd op de Tijdelijke Kaderregeling Oekraïne, werd opengesteld voor aanvragen op 1 augustus 2022, met een beschikbaar budget van 100 miljoen euro. Op 4 november 2022 werden 779 aanvragen ingediend bij VLAIO voor een bedrag van ongeveer 113,7 miljoen euro. Hiervan werden 239 aanvragen goedgekeurd voor een bedrag van 28,8 miljoen euro, werden 337 aanvragen voorlopig negatief beslist voor een bedrag van 43,8 miljoen euro en zijn 203 aanvragen in behandeling voor een bedrag van 40,9 miljoen euro. Er is sinds midden september een duidelijke versnelling merkbaar in het aantal aanvragen.

Op 7 oktober 2022 besliste de Vlaamse Regering al gebruik te maken van de mogelijkheid om het maximaal te ontlenen bedrag te verhogen tot 750.000 euro.

De aanvragen komen vanuit alle economische sectoren:

Sectie	Aantal aangevraagde dossiers	Bedrag aangevraagde dossiers	Aantal Vlaio goedgekeurde dossiers	Bedrag Vlaio goedgekeurde dossiers
SECTIE A -- LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ	51	7.911.978 €	27	3.645.416,70 €
SECTIE C -- INDUSTRIE	103	24.075.472 €	35	6.134.352,99 €
SECTIE D -- PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT	3	1.679.015 €		
SECTIE E -- DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING	1	500.000 €		
SECTIE F -- BOUWNIJVERHEID	57	9.700.280 €	19	2.468.609,00 €
SECTIE G -- GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN	332	47.847.503 €	105	12.739.420,80 €
SECTIE H -- VERVOER EN OPSLAG	24	4.337.321 €	5	920.000,00 €
SECTIE I -- VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN	138	10.875.561 €	37	2.241.717,67 €
SECTIE J -- INFORMATIE EN COMMUNICATIE	4	404.782 €		
SECTIE K -- FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN	8	441.000 €		
SECTIE L -- EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED	1	37.850 €		
SECTIE M -- VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN	21	1.588.343 €	5	202.030,64 €
SECTIE N -- ADMINISTRATIEVE EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN	15	1.635.741 €	2	110.000,00 €
SECTIE R -- KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE	11	1.939.476 €	2	300.000,00 €
Totaal	779	113.775.747 €	239	28.895.298,55 €

Voor wat de benutting van de overbruggingslening aangemeld onder de eerdere Tijdelijke Kaderregeling Covid-19 betreft (periode 28 februari 2022 – 15 juni 2022), ging het om 1934 aanvragen en 1.015 goedgekeurde dossiers, voor een totaal bedrag van 100 miljoen euro.

De Minister-President van de Vlaamse Regering kondigde in de septemberverklaring aan:

'Ook voor onze bedrijven houden we een sterk vangnet klaar. Het adagium van de coronacrisis blijft gelden: financieel gezonde en goed geleide bedrijven, die als gevolg van de crisis, dreigen onderuit te gaan, krijgen een billijke ondersteuning. We schrijven ons in in het Europees tijdelijk steunkader en voorzien 250 miljoen euro aan subsidies om bedrijven te ondersteunen die erg afhankelijk zijn van energie. Daarnaast voorzien we 1 miljard euro – toch wel een groot bedrag dus – voor leningen en waarborgen. In ruil voor deze steun, mogen bedrijven geen dividenden uitkeren. We werken ook samen met de banken om bedrijven te stutten.'

De Vlaamse Regering wenst hieraan uitvoering te geven.

Daarnaast wordt de gehele regeling ook aangepast en geactualiseerd aan de wijzigingen die de Europese Commissie zelf doorvoerde in het Tijdelijke Staatssteunkader.

2.2 Voorstel

Doelstelling van de aanpassing is de bestaande regeling te continueren, grotendeels aan dezelfde voorwaarden en soepel in te spelen op de omstandigheden, en dit via het bestaande (semi-automatische) mechanisme. Belangrijkste wijzigingen zijn het verruimen van de doelgroep naar grote ondernemingen, het optrekken van het maximaal te ontlene bedrag tot 2 miljoen euro en het verlengen van de maximale looptijd van de lening tot vijf jaar.

De aangebrachte wijzigingen zijn echter ruimer. Overzicht van belangrijke wijzigingen:

1. De doelstelling van het besluit van de Vlaamse Regering werd verduidelijkt, zodat explicieter verwoord wordt dat de oorlog in Oekraïne gevolgen heeft zoals een felle stijging van de energie- en personeelskosten door inflatie. De lening kan de aanvragende onderneming ook helpen om investeringen in energiemaatregelen in de onderneming te doen. De lening kan helpen om liquiditeitsnoden op te vangen, maar heeft niet als doelstelling om de financiering van de loonkost op zich te nemen, loonstaten zelf worden niet als bewijsstuk aanvaard.
2. De maximale bedragen die kunnen aangevraagd worden, worden gebundeld in artikel 10, 5° en worden transparanter weergegeven. Globaal sluit het besluit van de Vlaamse Regering aan bij de maximale bedragen zoals opgenomen onder artikel 2.1 van het TCF en wordt onder artikel 2.3 van het TCF de mogelijkheid voorzien om tot 2 miljoen euro te ontlene.
3. Het cumulverbod zoals voorzien in artikel 8 van het besluit van de Vlaamse Regering wordt verruimd, zodat ook eventuele leningen en achterstallen in de terugbetaling ervan bij LRM meegenomen worden. Hierover werden de nodige afspraken gemaakt met LRM en PMV inzake data-uitwisseling. Bovendien wordt in de verklaringen op eer gevraagd om de leningen die lopende zijn bij LRM op te sommen en aan te geven of er achterstallen zijn in de terugbetaling ervan.
4. De cumulbeperking met andere leningtypes die de Vlaamse overheid in de markt zette sinds de start van de Covid-pandemie wordt geactualiseerd in artikel 10 9°. Indien een steunaanvrager, of een met de steunaanvrager verbonden onderneming, van PMV of LRM al een handelshuurlening, een of meerdere heropstartleningen, een overbruggingslening of meer algemeen een lening als gevolg van een Vlaamse coronasteunmaatregel kreeg, dan mag het totaal van deze leningen, samen met de te verlenen overbruggingslening, het bedrag van 2.000.000 euro niet overschrijden, tenzij een door VLAIO en PMV ingericht kredietcomité oordeelt dat de steunaanvrager nog over voldoende terugbetalingscapaciteit beschikt om de bijkomende lening te krijgen. In dat geval geldt het maximum voor de bijkomende overbruggingslening zoals bepaald in artikel 10, 5°.

Belangrijk hierbij is dat eventuele al terugbetaalde bedragen (vb. van de coronaleningen van PMV, de handelshuurlening, ...) mee in rekening gebracht worden door het kredietcomité, zodat de al terugbetaalde bedragen afgetrokken worden van het totale bedrag van de verleende leningen.

5. Om ondernemingen die hun maximum van twee leningen opgebruikt hebben binnen de lagere maximale bedragen de kans te geven om gebruik te maken van het hogere maximum van 2 miljoen euro, wordt de mogelijkheid gecreëerd om een derde lening aan te vragen.
6. Om misbruik te vermijden wordt verplicht om facturen vanaf 15.000 euro mee op te laden in de aanvraagapplicatie (voordien 30.000 euro). Omdat de controle ervan bijna onmogelijk is, worden facturen van buiten de Europese Unie niet aanvaard. Enkel facturen worden aanvaard als bewijs van gemaakte kosten, loonstaten niet.
7. VLAIO had al de bevoegdheid om de terugbetalingscapaciteit te beoordelen van de aanvragers. VLAIO en PMV krijgen nu samen ook de verplichting om voor elke aanvraag die het bedrag van 400.000 euro overstijgt een analyse te maken van de terugbetalingscapaciteit en dit te laten beoordelen door een kredietcomité.
8. Het terugbetalingsmechanisme wordt op vraag van PMV gewijzigd van trimestriële naar maandelijkse terugbetalingen.
9. De leningen worden voortaan verstrekt met een keuzemogelijkheid tussen 3 jaar en 5 jaar als terugbetalingstermijn met een aangepaste rentevoet, waar dat vandaag 24 maanden (< 50.000 euro) of 36 maanden (> 50.000 euro) is.

10. De rentevoeten die het TCF voorschrijft worden gehanteerd. Dat is 2% (lening op drie jaar) of 2,5% (lening op vijf jaar) voor kleine en middelgrote ondernemingen en 2,5% (lening op drie jaar) of 3,5% (lening op vijf jaar) voor grote ondernemingen. Er wordt een bepaling opgenomen om de rentevoeten doorheen het volledige jaar 2023 actueel te houden, door ze per kwartaal aan te passen aan de evolutie van de referentierente. De publicatie waarnaar in het artikel verwezen wordt betreft de basispercentages berekend overeenkomstig de mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld (PB C 14 van 19.1.2008, blz. 6) en gepubliceerd op de website van DG Concurrentie op: M1 https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en, zoals ook terug te vinden in voetnoot bij artikel 2.3 van het tijdelijk staatssteunkader.
11. De gratieperiode voor terugbetaling van het kapitaal blijft bestaan en wordt bepaald op 24 maanden. Er geldt geen gratieperiode voor de terugbetaling van de interest.
12. De maatregel wordt opengesteld tot en met 15 december 2023, gezien het TCF afloopt per 31 december 2023 (om tijdige beslissing door VLAIO toe te laten).
13. Als uit een controle blijkt dat de onderneming een steunaanvraag heeft ingediend op basis van onjuiste verklaringen of foutieve informatie en die niet spontaan heeft gecorrigeerd, komt die onderneming gedurende een periode van vijf jaar, vanaf het moment van de kennisgeving van de voormelde vaststelling, niet in aanmerking voor de reguliere VLAIO steunmaatregelen.
14. Of de maatschap als steunaanvrager toegelaten is, was in het verleden niet duidelijk. Om die reden wordt ze expliciet opgenomen in het besluit via de invoeging van een punt 1°/1 in het artikel 5. Een maatschap is een vennootschap met een burgerlijk of handelsdoel die geen rechtspersoonlijkheid bezit. Om die reden valt ze ook enigszins buiten de bestaande vermelding van de steunaanvragers in het besluit. Een maatschap is immers geen natuurlijk persoon of ook geen vennootschap of vereniging met rechtspersoonlijkheid. Met toepassing van artikel 6 moet de natuurlijke persoon gevestigd zijn in het Vlaamse Gewest en zijn beroepsactiviteit uitoefenen in hoofdberoep en moet ook de rechtspersoon een operationele exploitatiezetel hebben in het Vlaamse Gewest. Een maatschap hoeft geen exploitatiezetel te hebben, omdat men de vennoten individueel moet aanspreken. Om de link met het bepaalde in artikel 6 te maken wordt een lid toegevoegd waar van de maatschap wordt gevraagd dat zij minstens één vennoot heeft die gevestigd is in het Vlaamse Gewest. Het is hierbij niet onbelangrijk dat in een maatschap met een commercieel karakter de vennoten hoofdelijk aansprakelijk zijn, terwijl in een burgerlijke maatschap de vennoten slechts aansprakelijk zijn voor een gelijk deel..
- 15.

2.2.1 Aanpassing in de applicatie

De applicatie zal aangepast worden aan deze wijzigingen.

2.2.2 Juridische aanpassingen

Met dit wijzigingsbesluit wordt het huidige besluit van de Vlaamse Regering van 21 januari 2022 aangepast. Het wijzigingsbesluit werd aangemeld bij de Europese Commissie. De Europese Commissie verleende haar goedkeuring voor deze steunmaatregel op 5 december 2022.

De goedkeuring van de Europese Commissie heeft nog geleid tot een aantal aanpassingen van het ontwerp van besluit. Het is belangrijk dat wordt onderstreept dat enkel kmo's zullen genieten van de lagere rentevoeten. Initieel werd de norm van 250 werknemers gebruikt, maar deze norm wordt door wijziging van artikel 13 van het besluit in lijn gebracht met de definities die worden gebruikt in het decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid. Verder werd in hetzelfde artikel ook de vrijstelling van twee jaar voor de afbetaling van de lening beperkt tot het kapitaal. Voor interesten is er geen vrijgestelde periode omdat een vrijstelling niet strookt met voetnoot 77 van de Europese TCF. Ook dit werd aangepast in het vervangen artikel 13 van het besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Van de 100 miljoen euro die beschikbaar was op 1 augustus 2022 voor deze maatregel is op 19 oktober 2022 reeds 22 miljoen euro toegezegd aan ondernemingen.

Het politieke akkoord naar aanleiding van de Septemberverklaring stelt dat er voor deze leningen voldoende budgetten voorzien worden. Er wordt 250 miljoen euro bijkomend beschikbaar gesteld via de energielijn binnen het Fonds voor Innoveren en Ondernemen. Daarnaast wordt nog 750 miljoen euro vanuit de Vlaamse begroting beschikbaar gehouden voor deze maatregel, indien de nood zich stelt.

Vermits artikel 4, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening aan ondernemingen bepaalt dat de maatregel afloopt bij uitputting van het budget, stelt er zich de facto nooit een budgettair probleem.

Op basis van ervaringen bij PMV/z met de kmo-cofinanciering sinds 2014 (18%) en van het federale participatiefonds met hetzelfde product voor 2014 (21%) wordt uitgegaan van een verlies van 20%. Dit verlies kan beperkt worden door een voldoende actief beheer bij de opvolging van de verleende kredieten.

De kost voor de verbouwing van de bestaande applicatie wordt geraamd op 100.000 euro. Dit wordt vergoed via de Coronaprovisie.

De vergoeding van de personeelskost zal gebeuren door ofwel een verschuiving van de energievergoeding binnen FIO naar wedderefertekrediet of via de beheersvergoeding aan PMV.

Het advies van de Inspectie van Financiën is positief.

De heer Inspecteur-generaal van Financiën maakt twee specifieke opmerkingen onder de wettigheid en regelmatigheid.

De eerste opmerking werd niet gevolgd, omdat wel degelijk een 4° bestaat, omdat het een verwijzing is naar het decreet van 16 maart 2012. Het 4° heeft dan betrekking op de uitbreiding naar grote ondernemingen.

De tweede opmerking werd wel gevolgd. Het betreft het rechtzetten van een materiële fout. In artikel 6 5° van het wijzigingsbesluit kwam het woord Overbruggingslening zowel voor in de oorspronkelijke bepaling als in de gewijzigde bepaling. Het moet enkel voorkomen in de gewijzigde bepaling.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 7 november 2022 en verleend op 9 november 2022, mits naleving van de volgende voorwaarden:

- de ontwerpbegroting 2023 wordt goedgekeurd door het Vlaams Parlement;
- de budgettaire impact van de voorliggende, gewijzigde overbruggingslening in eerste instantie is beperkt tot 250 miljoen euro, en maximaal is beperkt tot uitputting van de kredieten ingeschreven op het provisie-artikel EC01ECB2BD-PR. Personeelskosten en ontwikkelingskosten

- dienen ook binnen de middelen voor crisisondersteuning opgenomen in de ontwerpbegroting 2023 te worden opgevangen;
- de budgettaire vastlegging gebeurt voor einde 2023, gelet ook op uiterlijke steuntoekenning i.k.v. het Europese tijdelijke crisiskader;
  - de goedkeuring wordt bekomen van de Europese Commissie na aanmelding van deze maatregel en van de minister van Bestuurszaken wat betreft de extra personele inzet vereist voor de implementatie en opvolging van deze maatregel;
  - er zowel voor het toekennen van overbruggingsleningen als voor de daaropvolgende terugbetalingen op een transparante wijze wordt gerapporteerd aan de Minister van Financiën en Begroting, en dit zowel naar aanleiding van iedere begrotingsronde, als op verzoek van de Minister van Financiën en Begroting;
  - alle ontvangsten (terugvorderingen, rentebetalingen, kapitaalaflossingen) van deze maatregel zijn ten gunste van de algemene middelen. Zij kunnen niet opnieuw worden aangewend tenzij een expliciete afwijkende beslissing van de Vlaamse Regering.

B. ESR-TOETS

Er is geen ESR toets vereist.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp heeft een weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Overheid. Om de in deze nota opgenomen analyse van de terugbetalingscapaciteit te kunnen maken en de kredietcomités te organiseren vragen VLAIO en PMV de tijdelijke aanwerving voor een periode van twee jaar van 4 personeelsleden op niveau A1, normaalgesproken twee per organisatie, maar dit kan verder afgesproken worden. De geraamde kost hiervan is 400.000 euro per jaar, of 800.000 euro voor de gehele periode. Gelet op het maximale te ontfangen bedrag per vennootschap van 2 miljoen euro is dit een erg lage kost, die zich door de diepgaandere analyse van de terugbetalingscapaciteit snel terugverdient. VLAIO zal met PMV afspraken maken over de inzet van deze personeelsleden en de gezamenlijke aansturing bij de uitrol van deze maatregel.

Voor VLAIO geldt dat de personeelsleden budgetneutraal en koppenneutraal, zonder compensatie, voorzien worden. VLAIO mag de benodigde middelen verrekenen op de voor de leningen ter beschikking gestelde bedragen.

Het akkoord van de minister van bestuurszaken werd aangevraagd op 7 november 2022, en verleend op 10 november 2022, voor de personeelsuitbreiding van maximaal 4VTE bij VLAIO op voorwaarde dat deze personeelsleden voor 31 december 2024 uitstromen. Daarenboven kan deze uitbreiding pas uitgesloten worden van de lopende personeelsbesparing indien voor het afsluiten van de volgende opvolgingsronde – specifiek 15 december 2022 – kan worden aangegeven hoeveel van de maximaal 4 VTE bij VLAIO geworven zullen worden in het kader van dit dossier. Op dat moment dient ook duidelijkheid te worden verschaft over de functie en graad waarin deze personeelsleden geworven zullen worden.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- personeel: het ontwerp heeft geen weerslag op het gebied van personeelsinzet;
- werkingsuitgaven: het ontwerp heeft geen weerslag op de lopende uitgaven;
- investeringen en schuld: het ontwerp heeft geen investeringen als gevolg;
- ontvangsten: het ontwerp resulteert niet in bijkomende ontvangsten.

Conclusie: het ontwerp heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

E. VERDER TRAJECT

Het advies van de Raad van State wordt niet gevraagd, gelet op het hoogdringend karakter van voorliggende maatregel.

NA GOEDKEURING DOOR DE VLAAMSE REGERING MOET HET BESLUIT NOG WORDEN GEPUBLICEERD IN HET BELGISCH STAATSBLAD.4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening voor ondernemingen;

2° de Vlaamse minister bevoegd voor de economie te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 21 januari 2022 over het verlenen van een overbruggingslening voor ondernemingen te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Jo BROUNS